

Centrālā vēlēšanu
komisija

PUBLISKAIS GADA PĀRSKATS 2024

SATURS

I. PAMATINFORMĀCIJA	3
1.1. Par Centrālo vēlēšanu komisiju	3
1.2. Iestādes juridiskais statuss	3
1.3. Politikas jomas, par kurām iestāde ir atbildīga	3
1.4. Ieskats iestādes vēsturē	3
1.5. Galvenās funkcijas	4
1.6. Darbības stratēģijas prioritātes un to mērķi pārskata gadā	5
1.7. Pašvaldību vēlēšanu komisijas	6
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	7
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2024.gadā	7
2.2. darbības stratēģijā sasniedzamo rezultātu izpildes analīze un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums	9
2.3. Prioritārie pasākumi un to izpildes analīze	10
2.4. Veiktie pētījumi	11
2.5. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas	12
2.5.1. Vēlēšanām nepieciešamo tehnoloģisko risinājumu nodrošinājums	12
2.5.2. CVK iesaiste ES Atveseļošanas un noturības mehānisma projektā “Vēlēšanu procesa digitalizācija un automatizācija”	13
2.5.3. Jaunu vēlēšanu zīmju ieviešana	14
2.5.4. Jaunu instrukciju izstrādāšana pašvaldības domes vēlēšanām	14
3. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI	16
3.1. 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanas	16
3.2. Parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par apturēto likumu “Grozījumi Notariāta likumā”	17
3.3. Parakstu vākšanas par likumu ierosināšanu	19
3.4. Parakstu vākšanas par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu	20
3.5. Likumdošanas iniciatīvas	20
4. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA	21
4.1. Dalība starptautiskajās organizācijās	21
4.2. Dalība starptautiskās konferencēs, semināros un mācību programmās	21
5. PERSONĀLS	22
6. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	25
6.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai	25
6.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru	28

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Par Centrālo vēlēšanu komisiju

Centrālā vēlēšanu komisija ir vēlēta un neatkarīga valsts institūcija, kuras pienākumos ietilpst Saeimas vēlēšanu, Eiropas Parlamenta vēlēšanu, pašvaldības domes vēlēšanu, tautas nobalsošanu sagatavošana un vadīšana, parakstu vākšanas organizēšana par apturētiem likumiem un iniciatīvas grupu iesniegto likumprojektu, Satversmes grozījumu projektu un Saeimas atsaukšanas ierosinājumu reģistrēšana parakstu vākšanai.

Centrālās vēlēšanu komisijas darbību regulē likums “Par Centrālo vēlēšanu komisiju”, kā arī Saeimas vēlēšanu likums, Pašvaldības domes vēlēšanu likums, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likums, likums “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, Vēlētāju reģistra likums un Pašvaldības vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likums.

Centrālo vēlēšanu komisiju kā pastāvīgi darbojošos valsts iestādi izveido Saeima ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc tās sanāksšanas. Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā ir deviņi locekļi – vēlētāji, no kuriem komisijas priekšsēdētāju un septiņus locekļus ievēlē Saeima, bet vienu locekli no tiesnešu vidus – Augstākā tiesa.

Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvs, kurš vadīja iestādi pārskata gadā, Saeimā tika apstiprināts 2023. gada 2. februārī. Par Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju Saeima ievēlēja Kristīni Saulīti.

1.2. Iestādes juridiskais statuss

Centrālā vēlēšanu komisija ir vēlēta un neatkarīga valsts institūcija atbilstoši Satversmei un tajā ietvertajiem vispārējiem tiesību principiem, kā arī Venēcijas komisijas Labās prakses kodeksam vēlēšanu jautājumos.

Centrālajai vēlēšanu komisijai tās funkciju veikšanai **ir svarīgi atrasties ārpus politiskās varas ietekmes un tātad arī ārpus valdības padotības institucionālās sistēmas. Šīs institūcijas pastāvēšana ārpus Ministru kabineta padotības sistēmas Latvijā ir pamatota un attaisnojama.**

1.3. Politikas jomas, par kurām iestāde ir atbildīga

Vēlēšanu likumprojektus un jautājumus, kas skar vēlēšanas, Saeimā skata Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisija. Tādā veidā minētā Saeimas komisija īsteno likumdevēja kompetenci vēlēšanu politikas izstrādes un attīstības jomā.¹

1.4. Ieskats iestādes vēsturē

Centrālās vēlēšanu komisijas vēsture ir cieši saistīta ar Latvijas Republikas neatkarības atjaunošanu un demokrātisko procesu attīstību valstī. 1920.gadā “Valdības Vēstnesī” publicēti Centrālās vēlēšanu komisijas un apgabalu vēlēšanu komisiju sastāvi Satversmes Sapulces

¹ Tieslietu ministrijas informatīvais ziņojums “Par Centrālās vēlēšanu komisijas institucionālo pārvaldību” Pieņemts MK 12.12.2023. pieejams https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/71bea592-3685-4e82-9a80-1489781509fc

vēlēšanām. Centrālās vēlēšanu komisijas sastāvā tolaik ir 17 locekļi, no kuriem 16 ievēlēja Tautas Padome, bet vienu - Senāts. Šajā gadā arī tapa pirmā Centrālās vēlēšanu komisijas instrukcija "Par Latvijas Satversmes Sapulces vēlēšanām".

1922. gadā Latvijas Republikas Satversmes sapulce pieņēma Satversmi, kas nosaka valsts pārvaldes struktūru un paredzēja neatkarīgu vēlēšanu komisiju. 1922. gada nogalē uz savu pirmo sēdi sanāc 1. Saeima, un izbeidzas Satversmes Sapulces pilnvaras. 1. Saeima uz trim gadiem ievēlēja jauno Centrālo vēlēšanu komisiju, kuras vadībā tiek organizētas arī 2. Saeimas vēlēšanas.

Pirmais Centrālās vēlēšanu komisijas priekšsēdētājs bija Mārgers Skujenieks un šajā amatā atradās līdz 1934. gadam.

Padomju okupācijas laikā Latvijas neatkarība tika zaudēta, bet, kad 1991. gadā tika atjaunota Latvijas neatkarība, sāka veidoties demokrātiskas institūcijas, tajā skaitā neatkarīga vēlēšanu komisija. 1992. gadā tika pieņemti likumi, kas nosaka Latvijas Centrālās vēlēšanu komisijas darbību. CVK tika izveidota, lai nodrošinātu brīvu un taisnīgu vēlēšanu organizēšanu un pārraudzību Latvijā. 1993. gadā notika pirmās brīvās un demokrātiskās vēlēšanas pēc neatkarības atjaunošanas.

Pirmā Centrālā vēlēšanu komisija pēc Latvijas valsts neatkarības atjaunošanas tika izveidota 1992. gada 8. decembrī. Laikā no 1993. gada līdz 1997. gadam CVK priekšsēdētāja amatā atradās Atis Kramiņš. Savukārt laikā no 1997. gada līdz 2019. gadam CVK vadīja Arnis Cimdars. 2003. gadā CVK organizēja referendumu par Latvijas iestāšanos Eiropas Savienībā, kam 2004. gadā sekoja pirmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas Latvijā. No 2019. gada līdz 2022. gadam CVK priekšsēdētāja bija Kristīne Bērziņa. 2023. gadā par CVK priekšsēdētāju tika ievēlēta Kristīne Saulīte.

1.5. Galvenās funkcijas

Centrālās vēlēšanu komisijas galvenās funkcijas ir:

- 1) Saeimas vēlēšanu, Eiropas Parlamenta vēlēšanu, pašvaldību vēlēšanu, kā arī tautas nobalsošanas un likumu ierosināšanu sagatavošana un vadīšana;
- 2) Saeimas vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma, Pašvaldības domes vēlēšanu likuma un likuma "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu" izpilde, kā arī šo likumu vienveidīga un pareiza piemērošana, likumu precīzas izpildes kontrole.

Centrālās vēlēšanu komisijas būtiskākie pienākumi:

- noteikt valsts piešķirto naudas līdzekļu sadalījumu pašvaldību vēlēšanu komisijām, vēlēšanu iecirkņu komisijām ārvalstīs vēlēšanu un tautas nobalsošanas, arī parakstu vākšanas sarīkošanai;
- dot valstspilsētu un novadu vēlēšanu komisijām norādījumus par visiem jautājumiem, kas saistīti ar vēlēšanu nodrošināšanu atbilstoši likuma prasībām;
- noteikt vēlēšanu komisiju izveidošanas termiņus, ja tie nav noteikti likumā, likumā noteiktajā kārtībā piedalīties vēlēšanu komisiju izveidošanā, iecelt vēlēšanu komisijas, ja tās nav laikus izveidotas;
- pēc pašvaldību domju priekšlikuma apstiprināt vēlēšanu iecirkņu skaitu un atrašanās vietas;
- rūpēties, lai valsts un pašvaldību institūcijas nodrošinātu vēlēšanu komisijas ar telpām, transportu un sakaru līdzekļiem, kā arī citiem materiāltehniskajiem līdzekļiem;

- noteikt, kādām jābūt vēlēšanu kastēm un ar vēlēšanu norisi saistītajiem dokumentu paraugiem;
- informēt un izglītēt vēlētājus un Latvijas iedzīvotājus par vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu kārtību un norisi;
- apkopot vēlēšanu un tautas nobalsošanas rezultātus, publicēt tos;
- reģistrēt parakstu vākšanai iniciatīvas grupu iesniegtos likumprojektus, Satversmes grozījumu projektus un Saeimas atsaukšanas ierosinājumus;
- saskaitīt par vēlētāju iniciatīvām parakstu vākšanas laikā saņemtos parakstus, pārbaudīt, vai parakstījušās personas ir vēlētāji;
- pārbaudīt par Eiropas pilsoņu iniciatīvām savākto Latvijas pilsoņu atbalsta paziņojumu skaitu, konstatēt un apliecināt derīgo paziņojumu skaitu;
- sagatavot un iesniegt priekšlikumus vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu normatīvo aktu pilnveidošanai;
- izskatīt sūdzības un iesniegumus par vēlēšanu, tautas nobalsošanu, likuma ierosināšanu sagatavošanu un norisi;
- izskatīt un atcelt nelikumīgus citu vēlēšanu komisiju lēmumus;
- izskatīt citus ar vēlēšanu, tautas nobalsošanas vai likumu ierosināšanas sagatavošanu un vadīšanu saistītus jautājumus.

Veicot savus pienākumus un realizējot tiesības, Centrālā vēlēšanu komisija rīkojas spēkā esošo normatīvo aktu ietvaros. Centrālajai vēlēšanu komisijai likumu un savas kompetences ietvaros ir tiesības pieņemt lēmumus, izdot rīkojumus un instrukcijas, kas ir jāievēro visām vēlēšanu komisijām, kā arī valsts un pašvaldību institūcijām un to amatpersonām, uz kurām tie attiecas.

1.6. Darbības stratēģijas prioritātes un to mērķi pārskata gadā

Centrālās vēlēšanu komisijas darbības galvenās prioritātes ir likumā “Par Centrālo vēlēšanu komisiju” noteiktais — nodrošināt Saeimas vēlēšanu likuma, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likuma, Pašvaldības domes vēlēšanu likuma un likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” izpildi, kā arī šo likumu vienveidīgu un pareizu piemērošanu un kontrolēt šo likumu precīzu izpildi.

Būtiskākie notikumi 2024. gadā minēto likumu izpildē bija

- 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu nodrošināšana;
- Parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par apturēto likumu “Grozījumi Notariāta likumā”;
- Parakstu vākšanas par likumu ierosināšanu.

Būtiska ietekme uz Centrālās vēlēšanu komisijas turpmāko darbību un informācijas tehnoloģiju izmantošanu vēlēšanu nodrošināšanai ir 2023.gada 13.jūnijā Ministru kabinetā pieņemtajam informatīvajam ziņojumam "Par 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu nodrošināšanu un par turpmāko atbalstu vēlēšanu organizēšanā" (23-TA-1382 (IP)) un no tā izrietošajam 2024.gada 30.janvārī Ministru kabineta sēdē pieņemtajam informatīvajam ziņojumam “Par vēlēšanu procesu nodrošināšanai nepieciešamo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, resursu apjomu un ilgtermiņa vīziju” (23-TA-3158).

1.7. Pašvaldību vēlēšanu komisijas

Atbilstoši Latvijas administratīvi teritoriālajam iedalījumam, pārskata gadā Latvijā ir 43 pašvaldības. Tā kā katrā pašvaldībā ir vēlēšanu komisija, Latvijā ir 43 pašvaldību vēlēšanu komisijas, tai skaitā 7 valstspilsētu un 36 novadu vēlēšanu komisijas.

Pašvaldību vēlēšanu komisijas ir vēlētas un pastāvīgas pašvaldību institūcijas, ko reizi četros gados pēc pašvaldību vēlēšanām ievēlē attiecīgā valstspilsētas dome vai novada dome. Pašvaldības vēlēšanu komisijā var būt no 7 līdz 15 vēlēšanu komisijas locekļiem. Pašvaldības vēlēšanu komisijas priekšsēdētāju ievēlē dome, bet komisijas sekretāru – no sava vidus pašvaldības vēlēšanu komisijas locekļi.

Pirms katrām vēlēšanām vai tautas nobalsošanas pašvaldību vēlēšanu komisiju kompetencē ietilpst izveidot vēlēšanu iecirkņu komisijas, katru piecu līdz septiņu locekļu sastāvā. Saeimas vēlēšanās, Eiropas Parlamenta vēlēšanās un tautas nobalsošanās Centrālā vēlēšanu komisija, sadarbojoties ar Ārlietu ministriju, izveido vēlēšanu iecirkņu komisijas arī ārvalstīs. Pārstāvju skaits vēlēšanu iecirkņu komisijās ārvalstīs var būt no trīs līdz septiņiem locekļiem.

Saeimas un Eiropas Parlamenta vēlēšanās vēlēšanu komisiju izdevumi tiek segti no valsts budžeta līdzekļiem, savukārt pašvaldību vēlēšanās – no attiecīgās pašvaldības budžeta līdzekļiem.

Pašvaldību vēlēšanu komisiju, kā arī vēlēšanu iecirkņu komisiju izveidošana un darbība noteikta Pašvaldības vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju likumā. Tāpat vēlēšanu komisiju pienākumi iekļauti arī Saeimas vēlēšanu likumā, Pašvaldības domes vēlēšanu likumā, Eiropas Parlamenta vēlēšanu likumā, likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”, kā arī Centrālās vēlēšanu komisijas izdotajās instrukcijās.

2024.gada nogalē tika organizētas piecas reģionālās tikšanās ar pašvaldības vēlēšanu komisiju priekšsēdētājiem, kurās, sadarbībā ar Valsts digitālās attīstības aģentūru tika prezentētas jaunās vēlēšanu zīmes un plānotās tehnoloģijas 2025.gada pašvaldību vēlēšanu nodrošināšanai.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums 2024.gadā

Centrālā vēlēšanu komisija līdzīgi kā iepriekšējā pārskata gadā 2024.gadu ir aizvadījusi, rūpējoties par valsts budžeta līdzekļu efektīvu izmantošanu. Ļoti rūpīgi ir izsvērtas nepieciešamās preču un pakalpojumu iegādes un atlīdzības apmērs.

Zemāk sniegts CVK 2024. gada budžeta izpildes skaidrojums par izdevumu ekonomiskās klasifikācijas grupām sadalījumā pa budžeta programmām. 2024. gadā CVK bija izdevumi trīs budžeta programmās: 01.00.00 “Vispārējā vadība”, 05.00.00 “Eiropas Parlamenta vēlēšanas” un 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums”.

1.tabula

Klasi- fikāci- jas kods	Posteņa nosaukums	Pārskata periodā	Budžeta izpilde		Izmaiņas pret iepriekšējo pārskata periodu	% pret iepriekšēj o pārskata periodu	Izmaiņas pret likumu/plān u gadam ar izmaiņām
			<u>Salīdzinot ar</u> Likums/ plāns ar izmaiņām	Iepriekšējā pārskata periodā			
A	B	4	6	7			
35 35. Centrālā vēlēšanu komisija							
I.	IEŅĒMUMI	7 406 802	-640 992	767 557	6 639 245	864,98	-8 047 794
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	7 406 802	-640 992	767 557	6 639 245	864,98	-8 047 794
II.	IZDEVUMI	7 406 802	-640 992	767 557	6 639 245	864,98	-8 047 794
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	7 373 255	-628 876	747 272	6 625 983	886,69	-8 002 131
1.1.	Kārtējie izdevumi	1 810 934	-416 869	745 466	1 065 468	142,93	-2 227 803
1000	Atlīdzība	913 660	-13 678	626 124	287 536	45,92	-927 338
2000	Preces un pakalpojumi	897 274	-403 191	119 342	777 932	651,85	-1 300 465
7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība	5 562 231	-212 007	1 806	5 560 425	307 886	-5 774 238
2.0.	Kapitālie izdevumi	33 547	-12 116	20 285	13 262	65,38	-45 663
Tai skaitā pa programmām:							
01.00.00 - Vispārējā vadība							
I.	IEŅĒMUMI	871 285	-14 216	758 624	112 661	14,85	-885 501
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	871 285	-14 216	758 624	112 661	14,85	-885 501
II.	IZDEVUMI	871 285	-14 216	758 624	112 661	14,85	-885 501
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	837 738	-2 100	738 339	99 399	13,46	-839 838
1.1.	Kārtējie izdevumi	837 738	0	738 339	99 399	13,46	-837 738
1000	Atlīdzība	693 989	0	624 686	69 303	11,09	-693 989
2000	Preces un pakalpojumi	143 749	0	113 653	30 096	26,48	-143 749

2.0.	Kapitālie izdevumi	33 547	-12 116	20 285	13 262	65,38	-45 663
05.00.00 – Eiropas Parlamenta vēlēšanas							
I.	IEŅĒMUMI	5 938 872			5 938 872		-5 938 872
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	5 938 872			5 938 872		-5 938 872
II.	IZDEVUMI	5 938 872			5 938 872		-5 938 872
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	5 938 872			5 938 872		-5 938 872
1.1.	Kārtējie izdevumi	938 645			938 645		-938 645
1000	Atlīdzība	188 774			188 774		-188 774
2000	Preces un pakalpojumi	749 871			749 871		-749 871
7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība	5 000 227			5 000 227		-5 000 227
99.00.00 – Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums							
I.	IEŅĒMUMI	596 645	-1	5 689	590 956	10 388	-596 646
7.0	Dotācija no vispārējiem ieņēmumiem	596 645	-1	5 689	590 956	10 388	-596 646
II.	IZDEVUMI	596 645	-1	5 689	590 956	10 388	-596 646
1.0.	Uzturēšanas izdevumi	596 645	-1	5 689	590 956	10 388	-596 646
1.1.	Kārtējie izdevumi	34 551	-1	5 689	28 862	507,33	-34 552
1000	Atlīdzība	30 897		0	30 897		-30 897
2000	Preces un pakalpojumi	3 654	-1	5 689	-2 035	35,77	-3 655
7000	Transferti, uzturēšanas izdevumu transferti, pašu resursu maksājumi, starptautiskā sadarbība	562 094		0	562 094		-562 094

CVK valsts pamatbudžeta izdevumi 2024. gada 12 mēnešos bija 7 406 802 *euro*, kas salīdzinot ar 2023. gadu ir palielinājušies par 6 639 245 *euro* jeb 865%.

Kopējo izdevumu palielinājums saistīts ar to, ka pārskata gadā notika Eiropas Parlamenta vēlēšanas.

Programma 01.00.00 “Vispārējā vadība” ieņēmumi un izdevumi kopā, salīdzinot ar 2023. gadu, palielinājušies par 112 661 *euro* jeb 14,85%.

Izdevumi atlīdzībai salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu palielinājušies par 69 303 *euro* jeb 11,09% sakarā ar papildus līdzekļu piešķirumu pamatbudžetā iestādes kapacitātes stiprināšanai, kā arī izdevumi atlīdzībai palielinājušies virsstundu apmaksas dēļ, lai nodrošinātu kvalitatīvu vēlēšanu nodrošināšanu.

Izdevumi precēm un pakalpojumiem, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, palielinājušies par 30 096 *euro* jeb 26,48% sakarā ar to, ka tika veikta iestādes fiziskā vides uzlabošanas pasākumi, darbiniekiem nodrošinot mūsdienīgus darba apstākļus.

Kapitālie izdevumi, salīdzinot ar iepriekšējo pārskata periodu, palielinājušies par 13 262 *euro* jeb 65,38%, sakarā ar dokumentu vadības sistēmas iegādi, lai efektīvizētu iekšējos procesus un nodrošinātu kvalitatīvu un drošu dokumentu apriti.

Programmai 05.00.00 “Eiropas Parlamenta vēlēšanas” 2024. gadā piešķirtā dotācija vēlēšanu nodrošināšanai ir 5 938 872 *euro*. No tiem 5 000 227 *euro* izlietoti pašvaldību transferti Eiropas Parlamenta vēlēšanu nodrošināšanai, pārējais atlīdzībai un precēm, pakalpojumiem.

Programmai 99.00.00 “Līdzekļu neparedzētiem gadījumiem izlietojums” dotācija no valsts pamatbudžeta un izdevumi palielinājušies par 590 956 *euro*.

Pārskata periodā tika noslēgta parakstu vākšana par Valsts prezidenta apturētajiem likumiem. Parakstu vākšana notika līdz 2024. gada 5.janvārim, līdz ar to palielinājušies transferti pašvaldībām 562 094 *euro*.

2.2. Darbības stratēģijā sasniedzamo rezultātu izpildes analīze un valsts budžeta līdzekļu izlietojuma efektivitātes izvērtējums

2.tabula

Politikas un resursu vadības kartes numurs un nosaukums	Rādītāja nosaukums	Mērvienība	Gads	Plānotā vērtība	Izpilde/ novērtējums	Izpildes/ novērtējuma novirze no plānotās vērtības, %	Iemesli/faktori, kas ir noteikuši izpildi/neizpildi
1	2	3	4	5	6	7	8
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	Vēlēšanās piedalījušos balsstiesīgo jauniešu vecumā no 18 - 24 gadiem, kas uzticas balsu skaitīšanas godīgumam, īpatsvars no SKDS aptaujātajiem pēc vēlēšanām (%)	procenti	2024	60	0	-100	Ekonomiskās lietderības apsvērumu dēļ šāda pēcvēlēšanu aptauja netika veikta
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	Diasporā uzrunātie vēlētaji no 14.Saeimas vēlēšanās ārvalstīs reģistrēto balsstiesīgo skaita (%)	procenti	2024	70	70	0,0	
Saeimas, Eiropas Parlamenta, pašvaldību vēlēšanu, tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu sagatavošana	2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās nobalsojušo skaita pieaugums, salīdzinot ar 2019.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām (%)	procenti	2024	30	0,29	-99	Neskatoties uz to, ka 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās nobalsojušo skaits pieauga, salīdzinot ar 2019.gada vēlēšanām, sākotnēji nospraustā plānotā vērtība nebija reālistiski sasniedzama tik īsā pārskata periodā

2.3. Prioritārie pasākumi un to izpildes analīze

3.tabula

Prioritāro pasākumu izpildes analīze 2024. gadā

Nr. p.k.	Nosaukums	Mērķis	Mērķa sasniegšana vai virzība uz mērķi	Īstenošanas periods	Budžeta paskaidrojumu gads	Programma (-as) (apakšprogramma(-as))
1	2	3	4	5	6	7
1	2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu papildus kampaņas jauniešiem aktivitātes un balsu skaitīšanai uzticības veicināšanai	Veicināt balsstiesīgo jauniešu (vecumā no 18 - 24 gadiem) auditorijas aktivitāti 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās un mazināt dezinformāciju un neuzticēšanos manuālajai balsu skaitīšanai un oficiālajiem vēlēšanu rezultātiem.	Sagatavoti jauniešu auditoriju uzrunājošo audio vizuālie materiāli par vēlēšanu norisi, uzmanību vēršot uz ikviena pilsoņa atbildību piedalīties vēlēšanās.	2024	2024	05.00.00 Eiropas Parlamenta vēlēšanas
2	Vēlēšanu komisiju atalgojuma un ēdināšanas izdevumu kompensācijas nodrošināšana	Nodrošināt Eiropas Parlamenta un Saeimas vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņa komisiju locekļu darba samaksas atalgojuma un ēdināšanas izdevumu kompensācijas palielināšanu	Pārskatīta atlīdzība vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņa komisiju locekļiem, kā arī ēdināšanas izdevumu kompensācijas apmērs, lai piesaistītu atbilstošas kvalifikācijas speciālistus vēlēšanu sekmīgai norisei.	2024-2026	2024	05.00.00 Eiropas Parlamenta vēlēšanas
3	Diasporas atbalstam - informēšanas pasākumi par Eiroparlamenta vēlēšanām	Informēt un izglītēt diasporu par 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanu balsošanas procesu un iespējām ārvalstīs, tādējādi veicinot diasporas pilsonisko un politisko līdzdalību un aktivitātes līmeni vēlēšanās.	Gatavojoties 2024. gad Eiropas Parlamenta vēlēšanām, CVK ir īstenojusi Plānā iekļauto uzdevumu. Ir izveidoti un izplatīti informatīvi skaidrojošie audiovizuālie materiāli. Izplatīti dažādos medijos, arī ar sociālo tīklu, diasporas mediju un Pasaules brīvo latviešu apvienības un tās dalīborganizāciju, kā arī Ārlietu ministrijas un Latvijas diplomātisko pārstāvniecību ārvalstīs interneta vietņu un sociālo tīklu starpniecību.	2024	2024	05.00.00 Eiropas Parlamenta vēlēšanas

4	Neatkarīgo institūciju nomas maksas pieaugumam	Nodrošināt nomas maksas pārrēķinu saskaņā ar Ministru kabineta 20.02.2018. noteikumos Nr. 97 "Publiskas personas mantas iznomāšanas noteikumi" noteikto kārtību.	Veikts telpu nomas maksas pārrēķins, lai nodrošinātu Centrālās vēlēšanu komisijas darbības nepārtrauktību.	2024	2024	01.00.00 Vispārējā vadība
5	Vēlēšanu komisiju atlīdzības un Vēlēšanu vadības sistēmas tehniskā atbalsta nodrošināšana	Nodrošināt konkurētspējīgu atlīdzību un ēdināšanas izdevumu kompensāciju pašvaldību vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņu komisiju locekļiem valsts nozīmes vēlēšanās	Pārskatīta atlīdzība vēlēšanu komisiju un vēlēšanu iecirkņa komisiju locekļiem, kā arī ēdināšanas izdevumu kompensācijas apmērs, lai piesaistītu atbilstošas kvalifikācijas speciālistus vēlēšanu sekmīgai norisei.	2024	2022	02.00.00 Saeimas vēlēšanas
6	Centrālās vēlēšanu komisijas nodarbināto mēnešalgu palielinājums	Nodrošināt konkurētspējīgu un amata prasībām atbilstošu atlīdzību, kas būtu līdzvērtīga līdzīgu amatu atlīdzībai citos varas atzaros, tādējādi stiprinot Centrālās vēlēšanu komisijas kapacitāti	Pārskatīta atlīdzība Centrālās vēlēšanu komisijas nodarbinātajiem, lai piesaistītu atbilstošas kvalifikācijas speciālistus vēlēšanu sekmīgai norisei.	2024	2023	01.00.00 Vispārējā vadība

2.4. Veiktie pētījumi

Centrālā vēlēšanu komisija 2024.gadā veica vēlēšanu attieksmju pētījumu, ko veica tirgus un sociālo pētījumu centrs SKDS.

2024.gada martā balsstiesīgajiem Latvijas iedzīvotājiem lūdza norādīt, vai viņi plāno piedalīties gaidāmajās Eiropas Parlamenta vēlēšanās 8.jūnijā, raksturot, kāpēc viņi plāno vai neplāno tajās piedalīties, kā arī norādīt, kad viņi parasti pieņem lēmumu, vai piedalīties EP vēlēšanās.

Plāni piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās

Saskaņā ar aptaujas datiem 30% aptaujāto LR pilsoņu 2024.gada martā norādīja, ka “noteikti” piedalīsies Eiropas Parlamenta vēlēšanās, un vēl 34% norādīja, ka “vairāk ticams, ka piedalīšos”.

To, ka vēlēšanās nepiedalīsies, atzina kopumā 27%: 14% atzīmēja atbildi “vairāk ticams, ka nepiedalīšos”, bet 13% — “noteikti nepiedalīšos”.

Ja analizē dažādu sociāldemogrāfisko grupu atbildes, var novērot, ka biežāk nekā caurmērā to, ka Eiropas Parlamenta vēlēšanās “noteikti” piedalīsies, atzina sievietes, respondenti, kuriem ir 55 gadi un vairāk, aptaujātie ar augstāko izglītību, publiskajā sektorā nodarbinātie, pētījuma dalībnieki ar vidēji augstiem vai augstiem ienākumiem, kā arī Rīgā un Vidzemē dzīvojošie.

Iemesli, kāpēc plāno piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās

Aptaujas dalībniekiem, kuri norādīja, ka piedalīsies Eiropas Parlamenta vēlēšanās (“noteikti” vai “vairāk ticams”), lūdza nosaukt tam iemeslus (šis bija t.s. “atvērtais” jautājums, kurā netika piedāvāti atbilžu varianti, respondenti paši formulēja savas atbildes, kuras datu apstrādes gaitā tika apkopotas lielākās grupās).

Visbiežāk pētījuma dalībnieki atbildēja, ka vēlēšanās piedalīsies, jo uzskata to par savu pilsoņa pienākumu (43%). Retāk respondenti atzina, ka cer uz labāku nākotni, pārmaiņām (18%), vēlas

atbalstīt noteiktu partiju vai kandidātu (13%), vienmēr iet uz vēlēšanām (8%), vēlas nobalsot, lai kāda partija vai kandidāts saņem mazāk vietu (6%), kā arī vēlas paust savu viedokli (5%). Citi iemesli minēti retāk.

Iemesli, kāpēc neplāno piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās

Raksturojot, kāpēc viņi nepiedalīsies Eiropas Parlamenta vēlēšanās, nedaudz vairāk nekā trešdaļa (36%) aptaujāto norādīja, ka neredz tam jēgu. 19% aptaujāto LR pilsoņu atbildēja, ka nezina, par ko balsot, 11% atzina, ka viņus neinteresē politika, 11% pauda uzskatu, ka viņu balss nekā neietekmēs, 10% atbildēja, ka nav ticības, neuzticas nekam, bet 7% norādīja, ka vienkārši negrib piedalīties vēlēšanās. Citas atbildes nosauktas retāk.

Lēmuma pieņemšanas brīdis par piedalīšanos vēlēšanās

Pētījuma dalībniekiem lūdza norādīt, kad viņi parasti pieņem lēmumu par to, vai piedalīsies Eiropas Parlamenta vēlēšanās. 9% respondentu atzina, ka lēmumu pieņem vēlēšanu dienā, 11% to dara 2-3 dienu laikā pirms vēlēšanām, 14% — pēdējās nedēļas laikā pirms vēlēšanām, 10% — 2-3 nedēļu laikā pirms vēlēšanām, 12% — pēdējā mēneša laikā pirms vēlēšanām, bet 29% norādīja, ka šo lēmumu pieņem vēl agrāk.

Analizējot to respondentu atbildes, kuri norādīja, ka “noteikti” piedalīsies Eiropas Parlamenta vēlēšanās, vērojams, ka lēmumu par to, vai viņi tajās piedalīsies, 5% pieņem vēlēšanu dienā, 7% — 2-3 dienu laikā pirms vēlēšanām, 12% — pēdējās nedēļas laikā pirms vēlēšanām, 8% — 2-3 nedēļu laikā pirms vēlēšanām, 13% — pēdējā mēneša laikā pirms vēlēšanām, bet 50% norādīja, ka šo lēmumu pieņem agrāk.

Ja raksturo dažādos vēlēšanu apgabalos dzīvojošo respondentu atbildes, jāpiebilst, ka visbiežāk lēmumu par piedalīšanos vēlēšanās ļoti savlaicīgi (t.i., agrāk nekā pēdējā mēneša laikā pirms vēlēšanām) pieņem Rīgas (35%), Vidzemes (33%) un Zemgales (31%) iedzīvotāji.

Faktiskā vēlēšanu aktivitāte ievērojami atšķīrās, jo no 1 541 102 balsstiesīgajiem 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās nobalsoja 521 226 vēlētāji jeb 33,82% balsstiesīgo.

2.5. Iestādes vadības un darbības uzlabošanas sistēmas

2.5.1. Vēlēšanām nepieciešamo tehnoloģisko risinājumu nodrošinājums

Būtiskas pārmaiņas vēlēšanu nodrošināšanā ir veiktas vēlēšanām nepieciešamo informācijas tehnoloģiju sistēmu jautājumā.

2024. gada 30. janvārī Ministru kabinets pieņēma informatīvo ziņojumu “Par vēlēšanu procesu nodrošināšanai nepieciešamo informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, resursu apjomu un ilgtermiņa vīziju”.

Ziņojumā tika veikts esošās situācijas izvērtējams, kā arī ietverta piedāvātā rīcība un atbildības sadalījums. Atbilstoši konsultanta sniegtajam priekšlikumam ir akceptēta rekomendācija virzīties uz Vienotas digitālās vēlēšanu platformas (turpmāk – Vēlēšanu platforma) izveidi, pakāpeniski pārbūvējot fragmentētos risinājumus. Plānots, ka Vēlēšanu platforma nodrošinās visu vēlēšanu, tautas balsošanas un referendumu procesu nodrošināšanai esošo risinājumu apvienošanu vienotā arhitektūrā. Vienlaikus netiek plānots ierobežot programmatūras izstrādes stratēģiju, pieļaujot gan veidot platformu no jauna, gan izmantot valsts īpašumā esošās vēlēšanu informācijas sistēmas komponentes, gan izmantot citas iespējamo piegādātāju rīcībā esošas komponentes. Tika noteikts, ka Vēlēšanu platformas izstrādi plānots veikt vairākos posmos – līdz pat 2029. gadam.

Ar 2024. gada 24. oktobra grozījumiem Pašvaldības domes vēlēšanu likumā (spēkā no 20.11.2024.) Valsts digitālās attīstības aģentūra nodrošina tehnoloģisko risinājumu atbilstoši šim likumam un Centrālās vēlēšanu komisijas norādījumiem par procesiem, funkcijām, uzdevumiem un mērķiem domes vēlēšanu organizēšanai. Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde, Valsts ieņēmumu dienests, Tiesu administrācija, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs un Totalitārisma seku dokumentēšanas centrs no 2028. gada 1. augusta tiešsaistes režīmā sniedz visus nepieciešamos datus Valsts digitālās attīstības aģentūras pārziņā esošā tehnoloģiskā risinājuma darbības nodrošināšanai.

Ar Ministru kabineta 2024. gada 17. decembra noteikumiem Nr. 825 "Grozījumi Ministru kabineta 2016. gada 14. jūnija noteikumos Nr. 375 "Valsts reģionālās attīstības aģentūras nolikums"" Valsts digitālās attīstības aģentūras funkcijas papildinātas ar vēlēšanu organizēšanas un norises procesu īstenošanu saistītā tehnoloģiskā risinājuma (vēlēšanu platformas) darbības uzturēšanu un attīstību.

Līdz ar to Centrālā vēlēšanu komisija neveic vēlēšanām nepieciešamo IT sistēmu izveidi, uzturēšanu un turpmāku attīstību. Centrālā vēlēšanu komisija, cieši sadarbojoties ar Valsts digitālās attīstības aģentūru un citām iesaistītajām pusēm, nodrošina nepieciešamo biznesa procesu vadību.

Centrālā vēlēšanu komisija ciešā sadarbībā ar Valsts digitālās attīstības aģentūru strādā pie vēlēšanām nepieciešamo tehnoloģisko risinājumu ieviešanu, kas nodrošinās:

- Kandidātu sarakstu sagatavošanu un iesniegšanu,
- Ziņu par kandidātiem publicēšanu,
- Vēlēšanu zīmju automātisku ģenerēšanu,
- Elektroniskā tiešsaistes vēlēšanu reģistra izmantošanu,
- Vēlēšanu zīmju skenēšanu un to mašīnlasīšanu,
- Vēlēšanu gaitas žurnāla un protokolu aizpildīšanu un parakstīšanu e-vidē,
- Balsu skaitīšanu un vēlēšanu rezultātu apkopošanu un publicēšanu.

2.5.2. CVK iesaiste ES Atveseļošanas un noturības mehānisma projektā "Vēlēšanu procesa digitalizācija un automatizācija"

2024. gada 5. martā Ministru kabinetā pieņemts rīkojums Nr. 168 "Par 2.1.3.1.i. investīcijas projekta "Vēlēšanu procesa digitalizācija un automatizācija" pases un centralizētās funkcijas vai koplietošanas pakalpojumu attīstības plāna apstiprināšanu", ar kuru apstiprināta projekta pase un projekta izmaksas ne vairāk kā 3 995 040 *euro* apmērā, tai skaitā Eiropas Savienības Atveseļošanas un noturības mehānisma finansējumu 3 360 000 *euro* apmērā un valsts budžeta finansējumu pievienotās vērtības nodokļa izmaksu segšanai ne vairāk kā 635 040 *euro* apmērā.

Atbildīgā iestāde par rīkojuma izpildi noteikta Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija, finansējuma saņēmējs – Valsts digitālās attīstības aģentūra, un projekta partneri Centrālā vēlēšanu komisija, Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde (PMLP), valsts akciju sabiedrība "Latvijas Valsts radio un televīzijas centrs" (LVRTC), CERT.LV, Tiesu administrācija (TA).

Projekta mērķis ir izveidot mūsdienīgu un pilnvērtīgu risinājuma platformu e-vidē Latvijas un Eiropas Savienības pilsoņiem demokrātijas īstenošanai un līdzdalībai, aktīvākai iesaistei suverēnās varas īstenošanai pašvaldībās sabiedrībai svarīgu un izšķirošu jautājumu izlemšanā vietējos pašvaldību referendumos.

Risinājuma platforma aptvers parakstu vākšanas sistēmas izveidi pašvaldības referenduma ierosināšanai klātienē un elektroniski (pilnveidojot portālā www.latvija.lv izvietoto e-

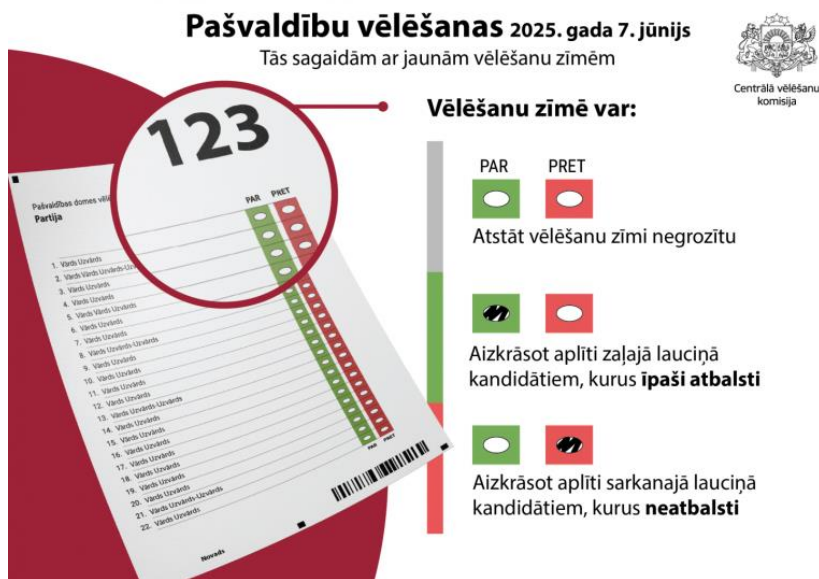
pakalpojumu EP177 "Parakstīšanās par vēlētāju iniciatīvām") un interneta balsošanas sistēmas izveidi pašvaldības referendumu nodrošināšanai elektroniski pilna cikla apjomā atbilstoši Vietējo pašvaldību referendumu likumam. Projekts paredz izveidot arī vienotus, drošus un mūsdienīgus vēlēšanu digitālās platformas pamatus.

2.5.3. Jaunu vēlēšanu zīmju ieviešana

Ar 2024. gada 24. oktobra grozījumiem Pašvaldības domes vēlēšanu likumā tika grozīta vēlēšanu zīmju aizpildīšanas kārtība.

Grozījumos noteikts, ka vēlēšanu zīmē pretī kandidātu uzvārdiem vēlētajs pēc savas izvēles var izdarīt atzīmi "par" vai "pret". Atzīmi "par" pretī kāda kandidāta uzvārdam vēlētajs izdara, ja viņš īpaši atbalsta šā kandidāta ievēlēšanu. Atzīmi "pret" pretī kāda kandidāta uzvārdam vēlētajs izdara, ja viņš neatbalsta šā kandidāta ievēlēšanu. Vēlētajs var ielikt aploksnē arī negrozītu (bez atzīmēm) vēlēšanu zīmi.

Ievērojot minēto, kā arī ar mērķi nodrošināt iespējami precīzu vēlēšanu zīmju mašīnlasīšanu, tika izstrādāts un ar Centrālās vēlēšanu komisijas 2024. gada 7. novembra lēmumu Nr. 73 "Par 2025. gada pašvaldības domes vēlēšanu zīmju paraugu apstiprināšanu" tika apstiprināts jauns vēlēšanu zīmju dizains un noteikti pašvaldības domes vēlēšanu zīmju izmēri – B5 Rīgas domes vēlēšanās un A5 pārējās pašvaldības domes vēlēšanās.

2.5.4. Jaunu instrukciju izstrādāšana pašvaldības domes vēlēšanām.

Ievērojot likuma "Par Centrālo vēlēšanu komisiju" 5. pantā noteikto, Centrālā vēlēšanu komisija izdod nepieciešamos rīkojumus un instrukcijas, tās publicējot laikrakstā "Latvijas Vēstnesis" un iestādes tīmekļvietnē.

Gatavojoties Pašvaldības domes vēlēšanām, Centrālā vēlēšanu komisija aktualizēja un apstiprināja šādas instrukcijas:

- Pašvaldību vēlēšanu iecirkņu komisiju izveidošanas instrukcija (*Instrukcija Nr. 2, pieņemta 09.01.2025.*)
- Pašvaldības domes vēlēšanu iecirkņa komisijas darbības instrukcija (*Instrukcija Nr. 1, pieņemta 09.01.2025.*)
- Instrukcija par vēlēšanu iecirkņa darba organizēšanu vairākās vēlēšanu telpās (*Instrukcija Nr. 9, pieņemta 07.11.2024.*)

- Izbraukuma balsošanas instrukcija (*Instrukcija Nr. 10, pieņemta 07.11.2024.*)
- Kārtība, kādā pašvaldības domes vēlēšanās organizē balsošanu ieslodzījuma vietās (*Instrukcija Nr. 5, pieņemta 13.02.2025.*)
- Pašvaldības domes vēlēšanu pasta balsošanas un no citiem vēlēšanu apgabaliem saņemto balsu skaitīšanas instrukcija (*Instrukcija Nr. 7, pieņemta 13.02.2025.*)
- Kārtība, kādā pašvaldības domes vēlēšanās Latvijas Republikā organizē balsošanu ārpus vēlēšanu apgabala teritorijas (*Instrukcija Nr. 6, pieņemta 13.02.2025.*)
- 2025. gada pašvaldības domes vēlēšanu kandidātu sarakstu iesniegšanas instrukcija (*Instrukcija nr. 11, pieņemta 14.12.2024.*)
- Vēlēšanu un tautas nobalsošanas novērošanas instrukcija (*instrukcija Nr. 4, pieņemta 10.02.2025.*)
- Pašvaldības domes vēlēšanu balsu skaitīšanas instrukcija (*instrukcija Nr. 8, pieņemta 20.02.2025.*)

3. IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

3.1. 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanas

2024.gada 8.jūnijā Latvijā notika Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kuras kopumā vērtējamas kā sekmīgas un bez īpašiem starpgadījumiem.

Eiropas Parlamenta vēlēšanas notiek reizi piecos gados pavasarī vai vasaras sākumā. Vēlēšanu periodu nosaka Eiropas Savienības Padome pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu. Šajās vēlēšanās Latvija ir viens vēlēšanu apgabals, no kura Eiropas Parlamentā jāievēlē deviņi deputāti.

Tiesības piedalīties Eiropas Parlamenta vēlēšanās ir Latvijas pilsoņiem, kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu pilsoņiem, kuri vēlēšanu dienā sasnieguši 18 gadu vecumu.

Balsstiesīgo vēlētāju uzskaitē Eiropas Parlamenta vēlēšanās lieto vēlētāju reģistru.

2024. gadā Eiropas Parlamenta vēlēšanas notika 8. jūnijā, bet iepriekšējā balsošana – 3. jūnijā, 6. jūnijā un 7. jūnijā. Vēlēšanu laikā Latvijā kopumā strādāja 945 vēlēšanu iecirkņi, bet 8. jūnijā nobalsot klātienē ārvalstīs varēja vēl 50 iecirkņos.

No kopumā 1 541 102 balsstiesīgajiem iedzīvotājiem šajās vēlēšanās piedalījušies 521 226 jeb 33,82% iedzīvotāji.

Atverot vēlēšanu kastes, tajās konstatētas 520 367 derīgas vēlēšanu aploksnes un 514 585 derīgas vēlēšanu zīmes.

Lielākā vēlētāju aktivitāte ir bijusi Vidzemē, kur nobalsojuši 44,44% vēlētāju, bet vismazāk balsotāju uz vēlēšanu iecirkņiem devušies Latgalē – 24,90%.

Atbilstoši apkopotajiem datiem deviņas EP deputātu vietas Latvijā ieguvuši 7 no 16 vēlēšanām reģistrētajiem deputātu kandidātu sarakstiem

- Jaunā VIENOTĪBA: 25,09%;
- Nacionālā apvienība “Visu Latvijai”–“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”: 22,07%;
- “Latvijas attīstībai”: 9,36%;
- “APVIENOTAIS SARAKSTS – Latvijas Zaļā partija, Latvijas Reģionu Apvienība, Liepājas partija”: 8,18%;
- “PROGRESĪVIE”: 7,45%;
- “Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija: 7,13%;
- LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ: 6,16%.

Attiecīgi no Latvijas Eiropas Parlamentā ievēlēti šādi deputāti:

- Valdis Dombrovskis (JAUNĀ VIENOTĪBA),
- Sandra Kalniete (JAUNĀ VIENOTĪBA),
- Roberts Zīle (Nacionālā apvienība “Visu Latvijai”–“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”),
- Rihards Kols (Nacionālā apvienība “Visu Latvijai” –“Tēvzemei un Brīvībai/LNNK”),
- Ivars Ījabs (“Latvijas attīstībai”),
- Reinis Pozņaks (“APVIENOTAIS SARAKSTS – Latvijas Zaļā partija, Latvijas Reģionu Apvienība, Liepājas partija”),
- Mārtiņš Staķis (“PROGRESĪVIE”),
- Nils Ušakovs (“Saskaņa” sociāldemokrātiskā partija),
- Vilis Krištopans (LATVIJA PIRMAJĀ VIETĀ).

Vēlēšanas notikušas bez nopietniem starpgadījumiem. Atverot vēlēšanu kastes, divos gadījumos konstatētas neapzīmogotas vēlēšanu aploksnes. Rīgas 81. vēlēšanu iecirknī vēlēšanu kastē atrastas 10 vēlēšanu aploksnes, kuras nav apzīmogotas ar iecirkņa komisijas zīmogu.

Savukārt 1093. vēlēšanu iecirknī Vācijas pilsētā Minhenē atrastas 17 vēlēšanu aploksnes, kuras nav apzīmogotas ar iecirkņa komisijas zīmogu. Veicot izmeklēšanu un izvērtējot CVK rīcībā esošos dokumentus, kā arī abu vēlēšanu iecirkņu komisijas sniegto informāciju, CVK abos gadījumos secinājusi, ka nav konstatējama iecirkņa komisijas vai trešo personu ļaunprātīga rīcība. Tādējādi abos gadījumos neapzīmogotajās aploksnēs esošās vēlēšanu zīmes CVK uzdevusi pieskaitīt vēlēšanu iecirkņa rezultātiem. Tāpat CVK konstatēja, ka 106 vēlētāji bija balsojuši divas reizes: vispirms izmantoja pasta balsošanas iespēju, bet pēc tam devās uz kādu no vēlēšanu iecirkņiem. Šādos gadījumos katram no viņiem tika ieskaitīta tikai viena, vēlēšanu iecirknī nodota balss.

Šīs bija pirmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kurās vēlētāji nebija piesaistīti vienam noteiktam vēlēšanu iecirknim, un elektroniskais tiešsaistes vēlētāju reģistrs strādāja bez būtiskas aizķeršanās – lai tas notiktu, CVK sadarbībā ar Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldi un Valsts reģionālās attīstības aģentūru izstrādāja jaunu informācijas sistēmu.

Tāpat šīs bija pirmās Eiropas Parlamenta vēlēšanās, kurās pieteikšanās pasta balsošanai un pasta balsošanas materiālu sagatavošana notika pašapkalpošanās veidā, tādējādi ietaupot laiku un vienkāršojot balsošanu.

Centrālās vēlēšanu komisijas oficiālais izdevums “Eiropas Parlamenta vēlēšanas Latvijas Republikā, 2024. gada 8. jūnijs” pieejams tiešsaistē [šeit](#).

3.2. Parakstu vākšana tautas nobalsošanas ierosināšanai par apturēto likumu “Grozījumi Notariāta likumā”

2023. gada 13. novembrī, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 72. pantu, Valsts prezidents Edgars Rinkēvičs uz diviem mēnešiem apturēja Saeimā 9. novembrī pieņemtos grozījumus Notariāta likumā, kas paredz ieviest partnerības institūtu. Lēmums tika pieņemts, ievērojot 34 Saeimas deputātu parakstītu vēstuli, kurā Valsts prezidents tika lūgts apturēt Saeimā pieņemtā likuma “Grozījumi Notariāta likumā” publicēšanu uz diviem mēnešiem.

Satversmes 72. pants noteic, ka Valsts Prezidentam ir tiesības apturēt likuma publicēšanu uz diviem mēnešiem. Viņam likuma publicēšana ir jāaptur, ja to pieprasa ne mazāk kā viena trešā daļa Saeimas locekļu. Šīs tiesības Valsts Prezidents vai viena trešā daļa Saeimas locekļu var izlietot desmit dienu laikā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā. Šādā kārtā apturētais likums nododams tautas nobalsošanai, ja to pieprasa ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju. Ja augšminēto divu mēnešu laikā šāds pieprasījums neienāk, tad pēc šī laika notecēšanas likums ir publicējams.

Likuma "Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu" 6. panta pirmā daļa noteic, ka gadījumā, ja Valsts prezidents ir apturējis likuma publicēšanu, viņam ne vēlāk kā 11.dienā, skaitot no likuma pieņemšanas Saeimā, likumu izsludināšanas kārtībā jāpaziņo apturētā likuma teksts un lēmums par likuma publicēšanas apturēšanu.

Kārtība, kādā jānotiek parakstu vākšanai, noteikta likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”. To, vai apturēta likuma nodošanu tautas nobalsošanai atbalsta ne mazāk kā viena desmitā daļa vēlētāju, noskaidro 30 dienu parakstu vākšanā, kas sarīkojama šo divu mēnešu laikā no dienas, kad likuma publicēšana apturēta. Minēto divu mēnešu laikā Centrālā vēlēšanu komisija veic organizatoriskus pasākumus un organizē parakstu vākšanu.

13. novembrī iznāca "Latvijas Vēstneša" papildu laidieni ar Valsts prezidenta Edgara Rinkēviča paziņojumu par likuma "Grozījumi Notariāta likumā" publicēšanas apturēšanu, bet

parakstu vākšana tika izsludināta laika periodā no 2023. gada 7. decembra līdz 2024. gada 5. janvārim.

Par apturētā likuma nodošanu tautas nobalsošanai iespēja parakstīties atbilstīgi likumam tika noteikta tikai klātienē — 265 parakstu vākšanas vietās Latvijā un 31 parakstu vākšanas vietā ārvalstīs.

Informācija par parakstu vākšanas vietām, to adresēm un darba laikiem bija pieejama Centrālās vēlēšanu komisijas tīmekļa vietnē www.cvk.lv, kā arī zvanot uz uzziņu tālruni 6704 9999. Parakstu vākšanas laikā tālrunis strādāja katru dienu no plkst. 9.00 līdz 19.00.

Parakstīšanās vietas noteica valstspilsētu un novadu pašvaldību domes, un katrā pašvaldībā tās bija iekārtojamas ar tādu aprēķinu, lai uz 10 000 balsstiesīgo vēlētāju būtu vismaz viena parakstu vākšanas vieta. Iespēja parakstīties tika nodrošināta ne mazāk kā četras stundas dienā, arī sestdienās, svētdienās un svētku dienās.

Ārvalstīs parakstu vākšanas vietas tika iekārtotas Latvijas Republikas vēstniecībās, ģenerālkonsulātos un konsulātos. Iespēju piedalīties parakstu vākšanā tika nodrošināta arī karavīriem un zemessargiem starptautisko operāciju rajonos.

Vēlētājiem, kuri veselības stāvokļa dēļ nevarēja ierasties parakstu vākšanas vietā, bet vēlējās piedalīties parakstu vākšanā, tika nodrošināta iespēja pieteikties parakstu vākšanai savā atrašanās vietā. Atbilstoši likumā noteiktajai kārtībai parakstu vākšana vēlētāju atrašanās vietās tika paredzēta pēdējā parakstu vākšanas dienā, 2024. gada 5. janvārī. Piedalīties parakstu vākšanā varēja arī vēlētāji ieslodzījuma vietās.

Par referenduma rīkošanu par apturētā likuma “Grozījumi Notariāta likumā” atcelšanu parakstījās kopumā 35 191 balsstiesīgais iedzīvotājs jeb 2,28% no visiem balsstiesīgajiem iedzīvotājiem. Pamatojoties uz parakstu vākšanas rezultātiem, atbilstoši Latvijas Republikas Satversmes 72. pantam, likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 1. panta 3. punktam un 10. panta pirmajai daļai Centrālā vēlēšanu komisija nolēma, ka apturētais likums “Grozījumi Notariāta likumā” tautas nobalsošanai nav nododams. Lai būtu jāriko referendums, kopumā būtu jāsavāc vismaz 154 241 paraksts.

Parakstu vākšanas kopējās izmaksas tika sākotnēji lēstas 1 063 057 *euro* apmērā (visvairāk — parakstu vācēju algošanai).

Ar Ministru kabineta 2023. gada 6. decembra rīkojumu Nr. 858 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no valsts budžeta programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” Centrālajai vēlēšanu komisijai tika piešķirti 5689 *euro* poligrāfijas izdevumu segšanai.

Ar Ministru kabineta 2024. gada 11. janvāra rīkojumu Nr. 25 “Par finanšu līdzekļu piešķiršanu no programmas “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem”” no valsts budžeta programmas 02.00.00 “Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem” Centrālajai vēlēšanu komisijai tika piešķirti pieprasītie līdzekļi 1 057 368 *euro* parakstu vākšanas nodrošināšanai, vienlaikus nosakot, ka pieprasījums par minēto finansējumu iesniedzams Finanšu ministrijā atbilstoši faktiski nepieciešamo izdevumu apmēram.

Zemā vēlētāju aktivitāte ietekmēja plānoto izdevumu kopsummu, un faktiskās parakstu vākšanas izmaksas bija **602 333,52 *euro***.

Ievērojot parakstu vākšanas dārdzību un Centrālās vēlēšanu komisijas iniciatīvu vienādot vēlēšanu un parakstu vākšanas procesus, padarot tos ērtākus un saprotamākus, Centrālā vēlēšanu komisija sagatavoja un 2024. gada 8. oktobrī iesniedza Saeimā likumprojektu “Grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu””.

Ar likumprojektu precizēts tautas nobalsošanas ierosināšanas process par apturētiem likumiem, pielīdzinot to likumu ierosināšanas procesam. Attiecīgi precizēts Centrālās vēlēšanu

komisijas pienākumu apjoms tautas nobalsošanas sarīkošanā, kā arī precizēta parakstu vākšanas kārtība tautas nobalsošanas ierosināšanai. Turpmāk līdzīgi kā likumu ierosināšanas procesā par tautas nobalsošanas ierosināšanu būtu iespējams parakstīties elektroniski, izmantojot e-pakalpojumu, vai arī apliecināt parakstu pie konkrētām likumā noteiktām amatpersonām.

3.3. Parakstu vākšanas par likumu ierosināšanu

Likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 22. pantā noteikts, ka **ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju** ir tiesības, norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un parakstīšanās datumu, iesniegt Centrālajai vēlēšanu komisijai pilnīgi izstrādātu likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu. Likumprojektu vai Satversmes grozījumu projektu var iesniegt **12 mēnešu laikā no dienas, kad likumprojekts vai Satversmes grozījumu projekts reģistrēts Centrālajā vēlēšanu komisijā.**

Parakstu vākšanas par likumprojektu ierosināšanu, kuras noslēgušās 2024. gadā:

1. Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 03.08.2023. lēmumu Nr. 5 reģistrēta iniciatīvas grupas “Sociāldemokrātiskā partija “Saskaņa”” iniciatīva Nr. 20230803-005, ar kuru paredzēts izdarīt grozījumus Satversmes 35. un 36. pantā.
Parakstu vākšana uzsākta 04.08.2023.
Parakstu vākšana noslēgusies 03.08.2024. **bez rezultāta**, jo savākti 2307 no nepieciešamā 154 241 paraksta.
2. Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 17.08.2023. lēmumu Nr. 6 reģistrēta iniciatīvas grupas “Latvijas vīru biedrība” iniciatīva Nr. 20230817-006, ar kuru paredzēts izdarīt grozījumus Satversmes 110. pantā.
Parakstu vākšana uzsākta 18.08.2023.
Parakstu vākšana noslēgusies 17.08.2024. **bez rezultāta**, jo savākti 4047 no nepieciešamā 154 241 paraksta.
3. Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 19.10.2023. lēmumu Nr. 7 reģistrēta iniciatīvas grupas “Atvērtās pārvaldības partnerība Latvijā” iniciatīva Nr. 20231019-007 par 2012. gada 8. novembra likuma “Grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”” atcelšanu.
Parakstu vākšana uzsākta 20.10.2023.
Parakstu vākšana noslēgusies 19.10.2024. **bez rezultāta**, jo savākti 1022 no nepieciešamā 154 241 paraksta.

2024. gadā uzsāktās parakstu vākšanas par likumprojektu ierosināšanu:

4. Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 26.09.2024. lēmumu Nr. 70 reģistrēta iniciatīvas grupas “Latvijas vīru biedrība” iniciatīva Nr. 20240926-070 par grozījumu Latvijas Republikas Satversmes 110. pantā.
Parakstu vākšana uzsākta 27.09.2024. un paredzēts, ka ilgs līdz 27.09.2025. (CVK 30.01.2025. lēmums Nr. 02-01.1/5).
Nepieciešamais parakstu skaits: 154 241
5. Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 24.10.2024. lēmumu Nr. 72 reģistrēta iniciatīvas grupas “Atvērtās pārvaldības partnerība Latvijā” iniciatīva Nr. 20241024-072 par

2012. gada 8. novembra likuma “Grozījumi likumā “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu”” atcelšanu.

Parakstu vākšana uzsākta 25.10.2024. un ilgs līdz 24.10.2025.

Nepieciešamais parakstu skaits: 154 241

Iniciatīvas, kuru reģistrēšana 2024. gadā atteikta

6. Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 18.01.2024. lēmumu Nr. 3 atteikts reģistrēt Centra partijas iesniegto likumprojektu “Grozījumi Latvijas Republikas Satversmē”.

3.4. Parakstu vākšanas par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu

Likuma “Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu” 25.⁵ panta pirmā daļa noteic, ka ne mazāk kā vienai desmitajai daļai vēlētāju ir tiesības, norādot savu vārdu, uzvārdu, personas kodu un parakstīšanās datumu, iesniegt Centrālajai vēlēšanu komisijai ierosinājumu rīkot tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu. Ierosinājumu rīkot tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu var iesniegt 12 mēnešu laikā no dienas, kad iniciatīvas grupa reģistrēta Centrālajā vēlēšanu komisijā, ja vien nav iestāties Satversmes 14. pantā noteiktais termiņš, kad tiesības ierosināt tautas nobalsošanu par Saeimas atsaukšanu nevar izmantot.

Ar Centrālās vēlēšanu komisijas 09.11.2023. lēmumu Nr. 10 tika reģistrēta iniciatīvas grupas “Latvija pirmajā vietā” iniciatīva Nr. 20232209-010 par Saeimas atsaukšanas ierosināšanu. Šai parakstu vākšanai ar vēlākiem Centrālās vēlēšanu komisijas lēmumiem piediedrojās iniciatīvas grupas “Tautas varas spēks”, “Suverēnā vara”, “Pamats-LV”, “Tautas kalpi Latvijai”, apvienība “Jaunlatvieši”, “Stabilitātei!”, “Jaunā Saskaņa”, Nacionālā Savienība “Taisnīgums”, Centra partija un “Varu Latvijas tautai”.

Parakstu vākšana uzsākta 10.11.2023.

Parakstu vākšana noslēgusies 09.11.2024. **bez rezultāta**, jo savākti 39054 no nepieciešamā 154 241 paraksta.

Parakstīties par iniciatīvu balsstiesīgie Latvijas iedzīvotāji var portālā “Latvija.lv”, klātienē dzīvesvietas deklarēšanas vietās pašvaldībās, bāriņtiesās, kas veic notariālas darbības, novados pie pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītāja, kā arī Latvijas vēstniecībās ārvalstīs, kur veic notariālās darbības.

3.5. Likumdošanas iniciatīvas

Likums neparedz CVK likumdošanas iniciatīvas, tāpēc ir izveidojusies cieša sadarbība ar Saeimas Valsts pārvaldes un pašvaldības komisiju, kura virza nepieciešamos tiesību aktu grozījumus saistībā ar vēlēšanām.

4. STARPTAUTISKĀ SADARBĪBA

4.1. Dalība starptautiskajās organizācijās

Centrālā vēlēšanu komisija ir apturējusi savu darbību starptautiskajās organizācijās, ievērojot ģeopolitisko situāciju, izstājoties no organizācijām, kurās joprojām darbojas agresorvalsts Krievija un tās sabiedrotā Baltkrievija.

4.2. Dalība starptautiskās konferencēs, semināros un mācību programmās

Eiropas sadarbības tīkls vēlēšanu jautājumos (ECNE)

Darba grupas mērķis ir īstenot plašus sadarbības centienus un primāri aizsargāt Eiropas Parlamenta vēlēšanas. Komisija atbalsta dalībvalstis, izveidojot un organizējot Eiropas sadarbības tīkla sanāksmes vēlēšanu jautājumos. Šis tīkls apvieno to dalībvalstu iestāžu pārstāvjus, kuru kompetencē ir vēlēšanu jautājumi, un ļauj veikt konkrētu un praktisku apmaiņu par dažādiem jautājumiem, kas ir būtiski, lai nodrošinātu brīvas un godīgas vēlēšanas, tostarp datu aizsardzību, kiberdrošību, pārredzamību un demokrātisku vēlēšanu izpratnes veidošanu.

Darba grupa atbalsta sadarbību ar citām Eiropas līmeņa grupām un struktūrām, tādējādi nodrošinot savstarpēju atbalstu un plašāku un efektīvu attiecīgo brīdinājumu un citas informācijas izplatīšanu.

Eiropas pilsoņu iniciatīvas grupa (EPI)

Eiropas pilsoņu iniciatīva ir veids/instruments, kā palīdzēt veidot Eiropas Savienību, aicinot Eiropas Komisiju ierosināt jaunus tiesību aktus.

Kad iniciatīva ir sasniegusi 1 miljonu parakstu, Komisija lemj kā tālāk rīkoties. EPI forums sniedz juridiskus un praktiskus padomus.

Dalība šeit galvenokārt ir attālināta daloties labajā praksē un komunikācijā ar plašāku sabiedrību.

5. PERSONĀLS

Centrālā vēlēšanu komisija turpina sekot līdzi, lai sekretariāta darbs būtu efektīvs. Pārskata gadā galvenās pārmaiņas notikušas juridiskajā daļā, kur funkcijas tiek sadalītas atbilstoši kompetencēm, likvidējot galvenā jurista amata vietu. Lēmums pieņemts, galvenokārt balstoties uz iegūto pieredzi, ka vēlēšanu process ir ļoti specifisks un prasa gan administratīvā procesa, gan tiesību normu izstrādes zināšanas, kuras apvienot tādā līmenī, lai rezultāts būtu efektīvs, ir izaicinoši.

Ieviesta lietvedības sistēma "Namejs", pilnībā nomainot līdzšinējo lietvedības sistēmu. Tas ļaus efektīvizēt līdzšinējo dokumentu apriti un uzlabot iekšējās kontroles sistēmu iestādē.

Pārskata gada sākumā kopējo Centrālās vēlēšanu komisijas amatu vietu skaitu veidoja 9 komisijas locekļi un 12 sekretariāta darbinieki.

4.tabula

Centrālās vēlēšanu komisijas amatu saraksts 2024.gadā

Nr. p.k.	Amats	uz 01.01.2024.		uz 31.12.2024.	
			Skaitis		Skaitis
1	Priekšsēdētājs	Vēlēta amatpersona	1	Vēlēta amatpersona	1
2	Priekšsēdētāja vietnieks	Vēlēta amatpersona	1	Vēlēta amatpersona	1
3	Sekretārs	Vēlēta amatpersona	1	Vēlēta amatpersona	1
4	Komisijas loceklis	Vēlēta amatpersona	6	Vēlēta amatpersona	6
5	Sekretariāta darbinieki	Līgumdarbinieks	13	Līgumdarbinieks	12
6	Terminēta amata vieta noteiktu iestādes funkciju īstenošanai	Terminēts līgums	3	Terminēts līgums	3

Personāla izglītība

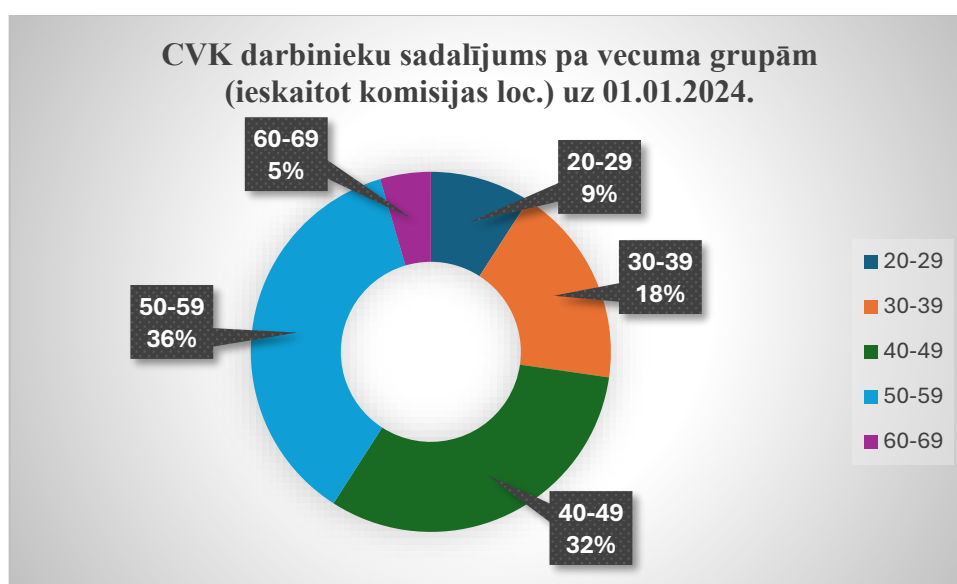
Centrālās vēlēšanu komisijas personāla atlasē lielu lomu spēlē darbinieka kvalifikācija attiecīgajā nozarē, tā iepriekšējā pieredze un vērtības. Lielākajai daļai personāla ir augstākā izglītība (5.1.att.). Šajā aprēķinā ņemts vērā sekretariāta personāls un trīs amatpersonas, kas ikdienā vada sekretariāta darbu.

5.1.attēls. CVK personāla izglītības struktūra

Personāla sadalījums pa vecuma grupām

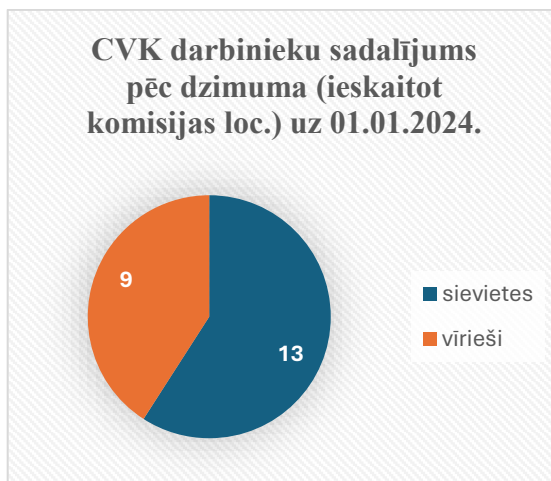
Centrālās vēlēšanu komisijas sekretariāta un komisijas locekļu vecuma grupas (skat. 5.2.att.) ir ļoti dažādas. Raugoties uz 01.01.2024., puse no personāla ir vecuma grupā no 30-49 gadiem. Līdz ar to var teikt, ka personāls ir samērā jauns, bet ar pietiekamu pieredzi.

5.2.attēls. CVK personāla sadalījums pa vecuma grupām

Personāla sadalījuma pēc dzimuma

Centrālās vēlēšanu komisijas (t.sk. sekretariāta un komisijas) personāla dzimuma struktūra ir uzskatāma par vienlīdzīgu. Uz pārskata perioda beigām sieviešu īpatsvars ir nedaudz lielāks kā vīriešu.

5.3.attēls. CVK personāla sadalījums pēc dzimuma

6.1. Pasākumi, kas veikti sabiedrības informēšanai

Pārskata gadā ir veikta aktīva kampaņa, lai iepazīstinātu sabiedrību ar jaunajām vēlēšanu zīmēm. Būtiskākās sabiedrības informēšanas aktivitātes 2024.gadā ir bijušas:

- Regulāra saziņa ar medijiem interviju, preses reližu formātos.
- Aktīva komunikācija sociālajos medijos.
- Aktīva sadarbība ar skolām un jauniešu organizācijām.
- Aktīva komunikācija ar NVO.
- Reģionālās tikšanās ar valstspilsētu un novadu pašvaldību vēlēšanu komisijām.

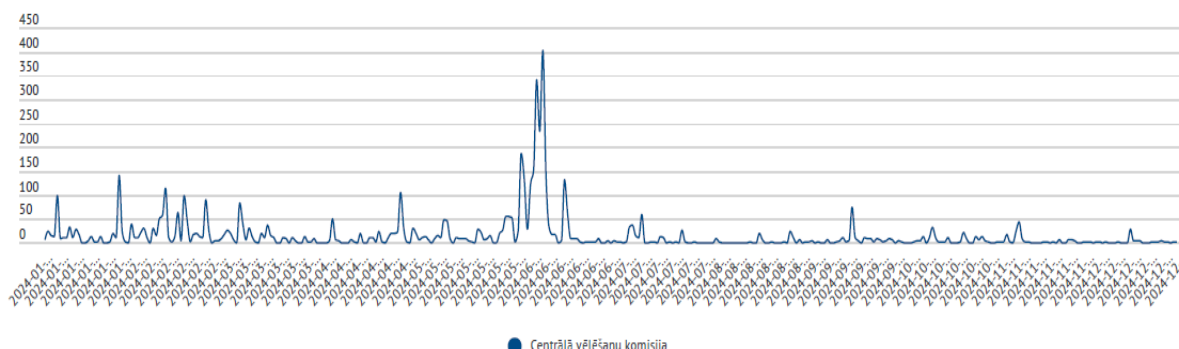
Ziņu aģentūra LETA ir sagatavojuši Publicitātes kvantitatīvo pārskatu², kurā apkopota iestādes publicitāte Latvijas drukātajos medijos (nacionālajos un reģionālajos laikrakstos, nedēļas izdevumos, žurnālos), interneta portālos, ziņu aģentūru materiālos, kā arī radio, TV un tīmekļlapraides materiālos. Tajā apkopoti 5707 mediju materiāli, kuros pieminēta Centrālā vēlēšanu komisija, izveidojot iestādi raksturojošu vārdu mākonī (skat. 6.3. att.).

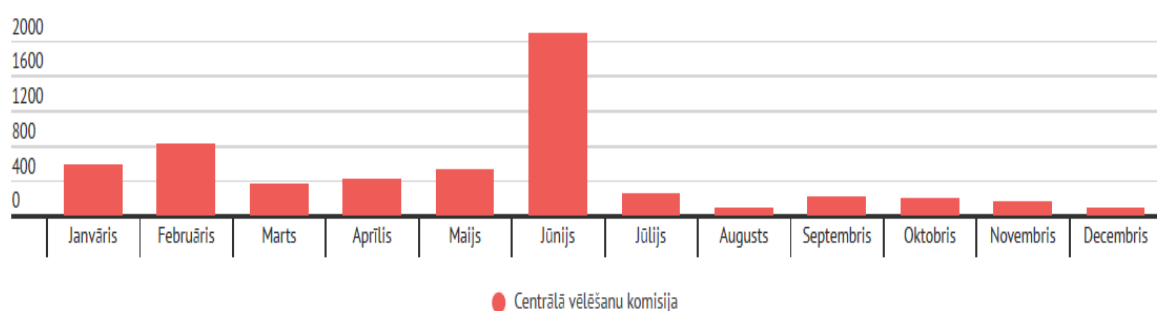
6.3.attēls 2024.gada publikāciju vārdu mākonis

Publicitātes dinamika pārskata periodā pēc pieminējumu skaita un pa mēnešiem atspoguļota 6.4. un 6.5. attēlā. Tā uzskatāmi parāda komunikācijas intensitātes strauju pieaugumu brīdī, kad ir vērojams kāds īpašs notikums saistībā ar iestādi vai tās pamatdarbību.

² Centrālā vēlēšanu komisija. Publicitātes kvantitatīvais pārskats 2024.gads. LETA.

6.4.attēls Publicitātes dinamika pārskata periodā pēc pieminējumu skaita

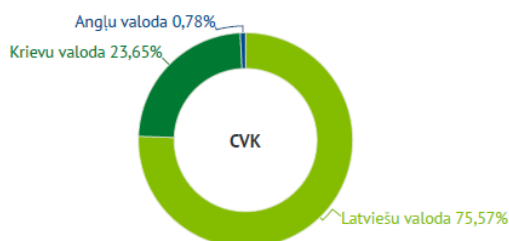

6.5.attēls Publicitātes dinamika pa mēnešiem pēc pieminējumu skaita

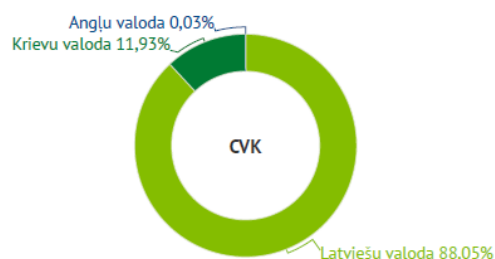
Augstākā publicitāte pārskata periodā bija vērojama 2024.gada 10.jūnijā, kad tā sasniedza 404 mediju materiālus — tā bija diena pēc Eiropas Parlamenta vēlēšanu rezultātu paziņošanas.

Sabiedrībā aktuāls ir arī valodas jautājums. Centrālā vēlēšanu komisija ar sabiedrību komunicē valsts valodā, taču joprojām ir vērojamas publikācijas arī citu mazākumtautību valodās. Pārskata gadā ir mainījusies rādītāji gan pieminējumu valodas, gan potenciāli sasniegtās auditorijas aspektā.

Iepretim 2023.gadam, ka publikācijas svešvalodā bija 13,53%, 2024.gadā tās sasniedza 24,43% no kopējā publikāciju skaita. Savukārt publicitātes valodas pēc potenciāli sasniegtās auditorijas no 25,54% ir kritusies līdz 11,96% no kopējās potenciāli sasniegtās auditorijas (skat. 6.6. un 6.7. att.)

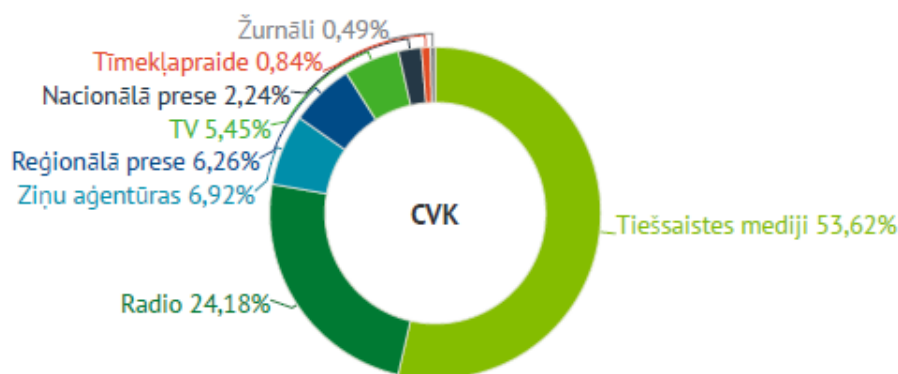
6.6.attēls. Publicitātes valodas pēc pieminējumu skaita

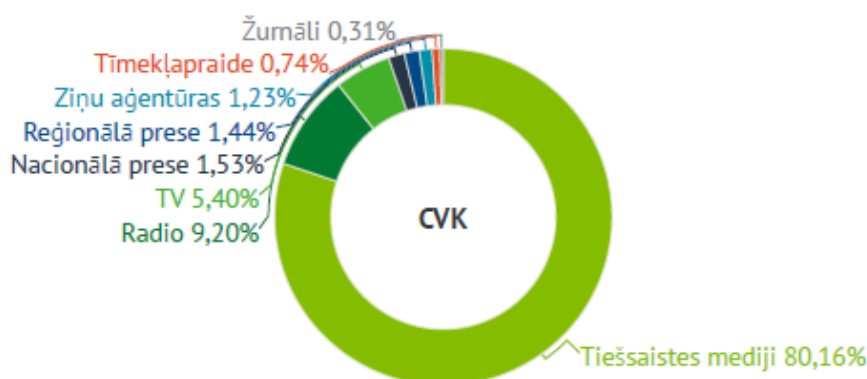
6.7.attēls. Publicitātes valodas pēc potenciāli sasniegtās auditorijas (milj.)

Visbiežāk Centrālā vēlēšanu komisija tikusi atspoguļota valsts valodā latviešu valodas medijos – 4346 rakstos un sižetos jeb 75,57% no kopējās publicitātes.

Publicitāte dažādos mediju segmentos salīdzinājumā ar iepriekšējo pārskata periodu nav mainījusies. Pārskata periodā Centrālā vēlēšanu komisija visaugstāko publicitāti guva tiešsaistes medijos, kas veido 53,62% no kopējās publicitātes.

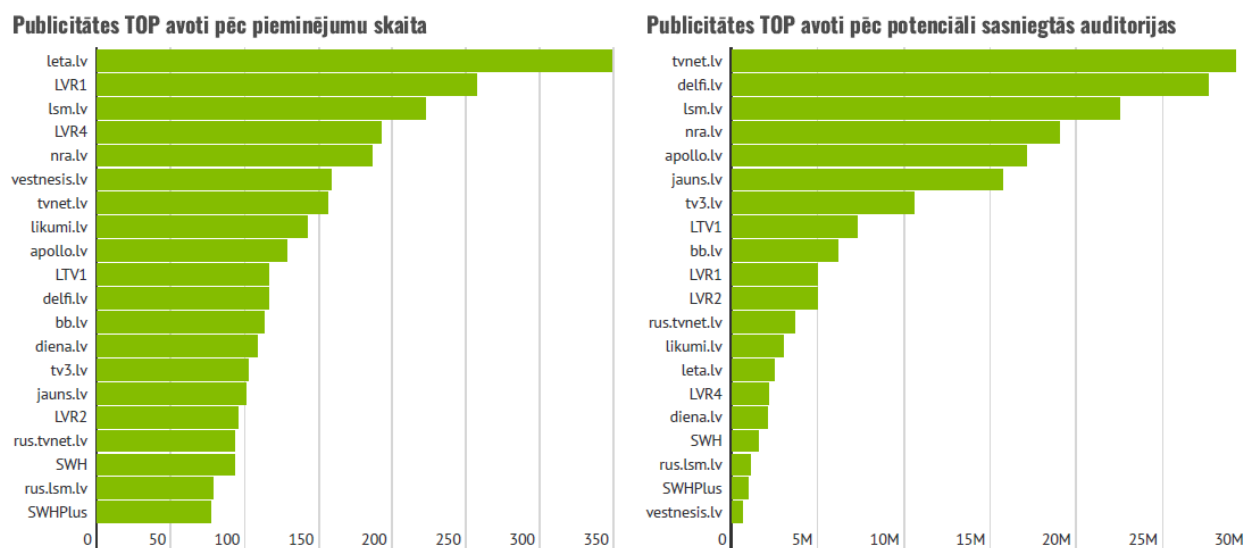
6.8.attēls. Publicitāte mediju segmentos pēc pieminējumu skaita

6.9.attēls. Publicitāte mediju segmentos pēc potenciāli sasniegtās auditorijas

Centrālā vēlēšanu komisija pozicionējas kā atvērta sadarbībai ar medijiem ar mērķi veicināt izpratni sabiedrībā par vēlēšanu kā demokrātiskas valsts pamatpīlāru. Ievērojams skaits publikāciju ir iestādes radītas un izplatītas medijiem. Tomēr iestāde augsti novērtē mediju iniciatīvu, lai atspoguļotu Centrālās vēlēšanu komisijas kompetences un redzējumu.

Komunikācija sociālajos medijos ir iestādes ikdienas neatņemama sastāvdaļa. Tā ir iespēja ātri dalīties ar aktuālāko informāciju, paust viedokli, kā arī reaģēt uz sabiedrībā aktuāliem jautājumiem saistībā ar vēlēšanām, tautas nobalsošanām un to norisi saistītiem jautājumiem. Aktīvas ikdienas publikācijas vērojamas iestādes kontos sociālajos tīklos Facebook, Instagram, X. Joprojām attīstāma ir komunikācija sociālajā tīklā LinkedIn.

6.10.attēls. Publicitātes TOP avoti

6.2. Sadarbība ar nevalstisko sektoru

Centrālā vēlēšanu komisija atzīst nevalstiskā sektora ārkārtīgi būtisko lomu demokrātiskas valsts stiprināšanā.

Sadarbības ietvars ar Nevalstisko organizāciju un Ministru kabineta sadarbības memoranda īstenošanas padomi tās dalībnieki ir tikuši aicināti piedalīties vēlēšanu novērošanas pasākumos, deleģējot savus pārstāvjus.

Centrālā vēlēšanu komisija īsteno ciešu sadarbību ar diasporas organizācijām, veicinot ārvalstīs dzīvojošo Latvijas Republikas pilsoņu dalību vēlēšanās.

Vienlaikus gan tiek uzturēta saziņa ar tām nevalstiskajām organizācijām, kuru aktivitātes var būtiski ietekmēt vēlēšanu norisi. Tās var tikt iedalītas šādos blokos:

- Pilsoniski aktīvu sabiedrību veicinošās organizācijas.
- Vides pieejamību veicinošās organizācijas.
- Organizācijas, kas veicina jauniešu iesaisti demokrātijas procesos.
- Sadarbību ar diasporu veicinošās organizācijas.

Gatavojoties 2024.gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām, Centrālā vēlēšanu komisija ir atvērta sadarbībai ar organizācijām, kuras aktīvi līdzdarbojas vēlēšanu procesa uzlabošanā, rūpējoties par demokrātijas, cilvēktiesību, atklātuma u.c. tiesību principu īstenošanu Latvijas Republikā.

6.3. Sadarbība ar diasporu

2019. gada 1. janvārī spēkā stājās Diasporas likums, kur diasporas pilsoniskās un politiskās līdzdalības veicināšana ir noteikta kā viena no būtiskiem diasporas atbalsta pasākumiem.

Lai īstenotu Diasporas likumā noteikto, Plānā darbam ar diasporu 2024.–2026. gadam (turpmāk – Plāns) ir iekļauts Centrālās vēlēšanu komisijas atbildībā esošs uzdevums: veicināt balsstiesīgo diasporas pārstāvju iesaisti vēlēšanās, pilnveidojot vēlēšanu pieejamību un informētību par balsošanas iespējām ārvalstīs.

Apzinoties, ka ārpus Latvijas dzīvo vismaz 250 tūkstoši Latvijas valstspiederīgo, no kuriem saskaņā ar Fizisko personu reģistra datiem pirms Eiropas Parlamenta vēlēšanām 2024. gadā 178 761 bija balsstiesīgs Latvijas pilsonis, ir skaidri iezīmējusies nepieciešamība uzturēt pastāvīgu dialogu ar šo sabiedrības daļu. Vēlētāji diasporā tiek pastāvīgi izglītoti un informēti gan par balsošanas procesu, gan par balsošanas iespējām ārvalstīs, tādējādi veicinot vēlētāju aktivitāti.

Gatavojoties 2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanām, Centrālā vēlēšanu komisija Plānā iekļauto uzdevumu ir īstenojusi. Ir izveidoti un izplatīti informatīvi skaidrojoši audiovizuāli materiāli:

- “Kas un kur var balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās”
- “Kā balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās”
- “Eiropas Parlamenta vēlēšanas, balsošana pa pastu no ārvalstīm”
- “Kā balsot Eiropas Parlamenta vēlēšanās, izmantojot pasta balsošanu”

Lai minētie audiovizuālie materiāli sasniegtu iespējami plašāku mērķauditoriju, tie tika ievietoti CVK interneta vietnē, kā arī izplatīti ar sociālo tīklu, diasporas mediju un Pasaules brīvo latviešu apvienības (turpmāk – PBLA) un tās dalīborganizāciju, kā arī Ārlietu ministrijas un Latvijas diplomātisko pārstāvniecību ārvalstīs interneta vietņu un sociālo tīklu starpniecību.

Tā kā šīs bija pirmās Eiropas Parlamenta vēlēšanas, kurās pieteikšanās pasta balsošanai un pasta balsošanas materiālu sagatavošana notika atvieglotā kārtībā – pašapkalpošanās veidā Valsts pārvaldes pakalpojumu portālā Latvija.lv, skaidrojošos materiālos īpaši tika vērsta vēlētāju uzmanība uz jauno kārtību.

2024. gada Eiropas Parlamenta vēlēšanās ārvalstīs kopumā tika izveidoti 50 vēlēšanu iecirkņi: pēc Ārlietu ministrijas priekšlikuma 38 vēlēšanu iecirkņi Latvijas diplomātiskajās pārstāvniecībās un 12 iecirkņi, kas tika izveidoti pēc 36 vēlētāju iniciatīvas. Vēlētāju informēšanai par vēlēšanu iecirkņu atrašanās vietām ārvalstīs CVK interneta vietnē izveidoja digitālu vēlēšanu iecirkņu karti, kurā tika iekļauta informācija par visiem iecirkņiem Latvijā un ārvalstīs, to atrašanās vietām, adresēm, iecirkņa piekļūstamību vēlētājiem ar kustību traucējumiem, kā arī papildu norādēm par nokļūšanu līdz konkrētajam iecirknim.

Centrālā vēlēšanu komisija uztur pastāvīgu sadarbību ar PBLA un tās dalīborganizācijām, īpaši Eiropas Latviešu apvienību (turpmāk – ELA), kas pārstāv skaitliski lielo Eiropas valstīs dzīvojošo Latvijas diasporu. Gatavojoties EP vēlēšanām, notika vairākas tikšanās ar PBLA un ELA vadību, kuru laikā tika sniegta plaša informācija un prezentācijas par ārpus Latvijas dzīvojošo balsstiesīgo Latvijas pilsoņu balsošanas iespējām, vietām un kārtību, ieskaitot pasta balsošanas kārtību, ko minētās organizācijas varēja izmantot diasporas vēlētāju tālākai informēšanai.

Centrālās vēlēšanu komisijas Publiskais gada pārskats par 2024.gadu sagatavots un apstiprināts, atbilstoši Ministru kabineta 05.05.2021. noteikumiem Nr. 413 “Noteikumi par gada publiskajiem pārskatiem.”

Apstiprināts 2025.gada 30.jūnijā

Centrālās vēlēšanu komisijas
priekšsēdētāja vietniece
Baiba Veisa